

STM

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/9812/2019

Ammattikorkeakouluja koskee lakiluonnokseen sisältyvä esitys, jonka mukaan ennakoidussa kuolemantapauksessa sairaanhoitaja lääkärin ohjeistamana voi tehdä kuoleman toteamiseksi suoritettavat tutkimukset, jotta vainajan ruumis voidaan siirtää kylmäsäilytystilaan odottamaan varsinaista lääkärin suorittamaa kuoleman toteamista.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin, jotka liittyvät sairaanhoitajan lääkärin ohjeistamana tekemään kuoleman toteamiseen:

- Sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneiden määrän tulee olla riittävä sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja hoivayksiköissä, jotta kuoleman toteaminen voidaan sairaanhoitajan toimesta lääkärin ohjeistamana tehdä välittömästi.
- Esityksessä voisi tuoda selkeästi esille, että kuoleman toteamisen voi tehdä vain tutkinnon suorittanut Valviran rekisteröimä sairaanhoitaja, jolloin ei ole mahdollista, että tätä vastuunottoa edellytettäisiin sairaanhoitaja-, kättilö-, terveydenhoitaja- tai ensihoitajaopiskelijoilta.
- Potilasasiakirjaan tehtävien merkintöjen osalta on sovittava kansallisesti yhtenäinen kirjaamisen tapa koskien 1) lääkärin sairaanhoitajan ohjeistamista ennakoidun kuoleman toteamiseen, ja 2) sairaanhoitajan tekemää merkinnät kuoleman toteamisen arvioinnin osalta, jotta tulkinnallisuuden ristiriitaisuudet voidaan välttää.
- Sairaanhoitajan riittävä osaaminen kuoleman toteamiseen tulee varmistaa ennen lain täytäntöön panoa. Osaaminen tulee olla kaikilla sairaanhoitajaksi rekisteröityneillä terveydenhuollon ammattilaisilla: sairaanhoitaja, kättilö, terveydenhoitaja ja ensihoitaja. Osaamisen varmistaminen voidaan toteuttaa täydennyskoulutuksena verkko-oppimista hyödyntäen.
- Tutkintokoulutuksessa olevien ammattikorkeakoulun opiskelijoiden osalta edellytettävä osaaminen on sisällytettävä sairaanhoitajakoulutuksen perustutkinnon (180 op) ydinosaamisen kokonaisuuteen ja varmistettava, että se on kaikissa sairaanhoitajan tutkintoon johtavissa ammattikorkeakoulun tutkinto-ohjelmissa (sairaanhoitaja AMK, kättilö AMK, terveydenhoitaja AMK ja ensihoitaja AMK sekä vastaavissa englanninkielisissä tutkinto-ohjelmissa).
- Ulkomaille sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneiden ja Suomessa sairaanhoitajana työskentelevien osalta tulee varmistaa heidän riittävä osaaminen kuoleman toteamiseen ja sen kirjaamiseen.

Lopuksi Arene toteaa, että lakiluonnoksen perustelut ovat selkeät ja ne huomioivat sekä terveyden- että sosiaalihuollon hoito- ja hoivayksiköissä kuin myös kotona tapahtuvan ennakoitavissa olevan sairaanhoitajan tekemän kuoleman toteamisen lääkärin ohjeistamana.